

JÄLJENNÖS

LÄNSI-SUOMEN YMPÄRISTÖLUPAVIRASTO

1. jaosto
HELSINKI

PÄÄTÖS

Antopäivä
7.7.2000

53/2000/1

Diaarinumero
98033

HAKIJA

Oy Karl Fazer Ab

ASIA

Fazerin pohjavedenottamoiden suoja-alueen rajojen sekä suoja-
aluemääräysten muuttaminen, Vantaa (Länsi-Suomen vesioikeuden
päättös 17.10.1975 nro 65/1975)

VANTAAN KAUPUNKI Ympäristökeskus	
Saapunut/Pvm 12.7.2000	Diaaritunnus 3421/2000
Arkisto	
Päätös	

MERKINTÄ

Länsi-Suomen vesioikeus on lakkautettu 29.2.2000. Asian käsittelyä on jatkanut 1.3.2000 perustettu Länsi-Suomen ympäristölupavirasto.

HAKEMUS

Oy Karl Fazer Ab on vesioikeuteen 6.2.1998 toimittamassaan hakemuksessa pyytänyt Länsi-Suomen vesioikeuden päätöksellään 17.10.1975 nro 65/1975 vahvistamien, Oy Karl Fazer Ab:n Fazerilan tuotantolaitoksen pohjavedenottamoiden suoja-alueääräysten muuttamista. Vesioikeus on 6.7.1990 antamallaan päätöksellä nro 42/1990/1, jonka korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 15.10.1991 nro 3632 vahvistanut, lisännyt päätöksensä nro 65/1975 kohtiin d) ja f) seuraavan kappaleen:

"Määräys ei koske Vantaan 93. Kaupunginosan korttelin nro 93138 tontille nro 3 rakennettua Wiking Hall Oy:n teollisuuskemikaalien kappalevarastoa. Wiking Hal Oy:n on kuitenkin Helsingin vesi- ja ympäristöpiirin hyväksymällä tavalla varmistettava, että pohjaveteen ei pääse haitallisia aineita."

Yhtiö on hakenut ottamoalueita ja lähisuojavaöhykkeitä koskevien rajoitusten ajantasaistamista, näiden aluerajausten tarkistamista pohjavesiesiintymästä saatua nykyistä tietoa vastaavaksi, kaukosuojavaöhykkeen rajojen tarkistamista ja suoja-aluerajoitusten ulottamista myös tälle vyöhykkeelle. Fazerilan pohjavesialueella on hakijan lisäksi merkitystä erityisesti Valion juustotehtaan pohjavedenottamolle ja koko pääkaupunkiseudun kriisiajan valmiudelle. Alueen vallitseva maankäyttö sekä maankäytön suunnittelu huomioidaan ottaen on välttämätöntä tehdä hakemuksen mukaiset muutokset suoja-aluepäätökseen.

Vesilain mukainen korvausvastuu edellyttää ns. edunkorvausperiaatteen mukaan oikeudellisesti suojatun edun rajoittamista. Pohjaveden pilaaminen on vesilaissa ehdottomasti kielletty. Pohjavesien pilaamiskieltoa koskevan vakiintuneen tulkinnan mukaan pohjave-

MAKSUITTA

Vantaan kaupungin ympäristökeskus

den suojaamiseksi annettavat tarpeelliset suoja-alueääräykset eivät siten aiheuta korvausvelvollisuutta.

Myöskään suoja-alueääräyksissä luvanvaraiseksi määrätyt toimenpiteet eivät oikeuta korvauksiin, koska toiminnan sallittavuus arvioidaan vasta po. lupamenettelyssä, jonka jälkeen voidaan arvioida, onko korvattavia edunmenetyksiä syntynty.

Vantaan vesilaitokselta saadun tiedon mukaan hakemuksen mukaisen kaukosuojavyöhykkeen alueella kunnallistekniikka mahdollistaa ja velvoittaa vesi- ja viemäriverkkoon liittymisen, joten siitä aiheutuvia kustannuksia ei voida pitää hakemuksesta johtuvina.

SUUNNITELMA

Maa ja Vesi Oy:n laatima, 5.2.1998 päivätty Oy Karl Fazer Ab, Fazerin pohjavedenottamoiden suoja-aluesuunnitelma on tämän päätöksen liitteenä.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Vesioikeus on vesilain 16 luvun 6, 7 ja 8 §:ssä säädetyllä tavalla antanut hakemuksesta tiedon niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, kuuluttamalla siitä vesioikeudessa ja Vantaan kaupungissa.

MUISTUTUKSET JA VAATIMUKSET

1) Helsingin Energia on lausunut, että muistuttajan Jakomäen lämpökeskus (Kankaretie 6, 00770 Hki) ja Vantaan Energia Oy:n Vaaralan sähköasema (Fazerintie 2, 01230 Vantaa) tulisivat sijaitsemaan ehdotuksen mukaisella kaukosuojavyöhykkeellä. Helsingin Energia on vuokrannut Vaaralan sähköaseman yhden liittymiskentän. Vaaralan sähköasemaa on tarkoitus laajentaa lähivuosina.

Jakomäen lämpökeskus on erittäin tärkeä pääasiassa Pohjois-Helsingin kaukolämmön tarvetta varmistava laitos. Lämpökeskus on terveydenhoitoasetuksen 3 luvun 17 §:n (nykyisin terveydensuojeluasetuksen 1 luvun 1 §) mukainen sijoituslupaa edellyttävä laitos.

Lämpökeskus käyttää polttoaineena raskasta polttoöljyä. Polttoaineen varastointi, siirto ja käsittely on lämpökeskuksen toiminnan kannalta välttämätöntä. Raskas polttoöljy on kemikaalisäädöksissä luokiteltu ympäristölle vaaralliseksi kemikaaliksi.

Sähköaseman muuntajissa käytetään eristeenä muuntamoöljyä.

Kaukosuoja-alueen ehdotettujen käyttörajoitusten 1 kohdan mukaan sijoituslupaa edellyttävien laitosten toiminta sekä terveydelle ja ympäristölle vaarallisten kemikaalien käsittely ja varastointi olisi kaukosuoja-alueella kiellettyä. Helsingin Energia ei hyväksy tätä suojelumääräystä esitetyssä muodossa, koska se merkitsisi lämpökeskuksen ja sähköaseman toiminnan loppumista.

Suojelualueen laajentaminen ei saa estää lupien mukaista ja voimassa olevia ympäristö- ja kemikaalisäädöksiä noudattavien laitosten toimintaa. Myös nykyisten laitosten uudistamis- ja laajenushankkeet tulee olla mahdollisia. Poikkeuksellisesti alueelle tulisi voida sijoittaa myös uusia laitoksia.

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä vesien suojelun tavoitteista vuoteen 2005 käsitellään myös pohjavesien suojelua. Periaatepäätöksen mukaan tavoitteena on välttää pohjavesille vaaraa aiheuttavien toimintojen sijoittamista tärkeille ja muille vedenhankintaan soveltuville pohjavesialueille. Jos tällaisia toimintoja kuitenkin poikkeuksellisesti joudutaan sijoittamaan näille alueille, toiminnanharjoittajan on suojeltava pohjavedet riittävästi. Näillä alueilla jo olevat pohjavesien pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot tarkastetaan ja toteutetaan tarvittavat pohjaveden suojelutoimenpiteet.

Kaukosuoja-alueen käyttörajoitusten tulisi olla sopusoinnussa edellä esitettyjen valtioneuvoston periaatepäätösten kanssa. Ehdottomia sijoituskieltoja ei saa asettaa.

Ehdotettuun käyttörajoitusluetteloon sisältyy kohtia, joiden sisällön toteuttaminen tai joiden tarkoittamien hankkeiden toteuttamatta jättäminen aiheuttaa Helsingin Energialle ylimääräisiä kustannuksia. Muistuttaja on vaatinut vesilain 9 luvun 19 §:n nojalla, että edusaaja korvaa mahdollisest kaukosuoja-alueen laajentamisesta Helsingin Energialle aiheutuvan haitan, vahingon tai muun edunmenetyksen täysimääräisenä.

Lisäksi muistuttaja on edellyttänyt, että kaukosuojavyöhyke ei saa olla laajempi kuin välttämätön tarve vaatii.

2) Tielaitos on lausunut, että suunniteltujen rajojen ja määrysten muutoksilla ei saa estää Tielaitosta käyttämästä

- natriumkloridia (NaCl) ja kalsiumkloridia (CaCl₂) alueella olevien teiden liukkauden torjuntaan siten, kuten sitä on viime vuosina käytetty
- lumenpoistokalustoa, jonka lumenheitto-ominaisuudet ovat nykyistä tasoa
- ympäristövaatimuksiltaan nykyisin käytössä olevien päällysteiden mukaisia päällystemassoja ja ajoratamerkintäaineita
- Tielaitoksen käyttöön hyväksytyjä pesuaineita liikennemerkkien, kaiteiden ja reunapaalujen pesuun.

3) Uudenmaan ympäristökeskus on pitänyt hanketta hyvänä ja edistyksekköisenä. Fazerin vedenottamoiden muodostumisalueilla on tehty viime vuosina laajoja pohjavesiselvityksiä, jotka ovat täsmentäneet kuvaa alueen pohjaveden muodostumis- ja vir-

tausolosuhteista, joten edellytykset suoja-alue rajojen ja -määräysten uusimiselle ovat hyvät.

Fazerilan alueen maaperää ja pohjavettä ovat jo pitkään kuormittaneet erilaiset toiminnot. Pohjavesi on pilaantunut liuottimilla ottamon Fazer IV pohjoispuolella. Tämänhetkisen tietämyksen mukaan pilaantunut pohjavesi virrannee juuri ja juuri ottamon päävaluma-alueen ohi. Viranomaiset jatkavat yhteistyössä toiminnanharjoittajien kanssa selvityksiä liuotinpäästölähteen paikantamiseksi ja puhdistustoimien aloittamiseksi.

Hakemussuunnitelmassa suoja-alueen rajaamisessa on otettu hyvin huomioon alueella tehdyt pohjavesiselvitykset. Hämmennystä saattaa kuitenkin aiheuttaa suoja-alue rajojen kulkeminen talojen, Fazerin ja Valion tehdasrakennusten halki sekä maastossa vaikeasti paikannettavien alueiden läpi.

Suoja-alue määräykset ovat pohjavesien suojelun kannalta periaatteessa hyviä, mutta ne voivat vaikeuttaa Fazerin omienkin laitosten toimintaa varsinkin, jos kiellot koskevat jo olemassa olevia toimintoja.

Kaukosuojavyöhykkeen määräyksiin ympäristökeskus on esittänyt seuraavaa:

Ensimmäisessä määräyksessä pitäisi viitata nykyiseen terveydensuojeluasetukseen eikä entiseen terveydenhoitoasetukseen. Määräyksessä tulee mainita, koskeeko kieltä olemassa olevia toimintoja ja missä ajassa toiminta on lopetettava.

Määräykset 3, 6, 12 ja 18 ovat tarpeettomia, koska ne sisältyvät jo ensimmäiseen määräykseen.

Määräyksen 10 tulisi kuulua seuraavasti: Alueella on kielletty suolan ja muiden pohjavedelle haitallisten aineiden käyttö pölynsidontaan.

Öljysäiliöitä koskevat määräykset 13 ja 14 sisältyvät jo määräykseen 2. Ympäristökeskuksen mielestä ensi sijassa tulee välttää öljyjen varastointia alueelle. Vain pakottavissa tapauksissa varastointi voidaan sallia.

Määräyksen 20 toinen lause tulisi muuttaa kuulumaan seuraavasti: "...Liikenneväylien sadevedet on ohjattava pohjavesialueen ukopuolelle turvalliseen paikkaan ja ojat on varustettava öljynerotuskaivoin.

Määräyksessä 2 määrätään öljytuotteiden ja muiden pohjavedelle varallisten aineiden, johtojen ja viemärien suojarakenteista ja tiloista. Määräyksen 2 mukaan kuitenkin tällaisten aineiden käsittely on kokonaan kielletty kaukosuojavyöhykkeellä, joten määräys on tarpeeton. Jos määräys jätetään, niin siinä tulee Uudenmaan

ympäristökeskuksen ohella mainita Turvatekniikan keskus (TUKES).

Kaukosuojavyöhykkeen määräyksen tulee määrätä koskemaan myös lähisuojavyöhykettä.

Mikäli tarkoitus on, että kiellot koskevat vain uutta toimintaa, tulee olemassa oleville toiminnoille antaa määräyksiä tarpeellisista suoja-toimenpiteistä.

4) Ilse Ackermann on vastustanut hakemusta. Suojelualueen laajennus on hänelle maanomistajana taloudellisesti epäedullinen. Muistuttaja on pyytänyt lisääikää täydentääkseen muistutustaan keskusteltuaan muiden yhteisomistajien kanssa.

5) Vantaan kaupunki on lausunut, että hakemuksen taustana on vuonna 1996 valmistunut pohjavesialueen suojelusuunnitelma, joka on laadittu kaupungin aloitteesta yhteistyössä vedenottajien, Uudenmaan ympäristökeskuksen ja kaupungin kesken.

Sen lisäksi, mitä Vantaan kaupungin ympäristövalvontalautakunta on asiasta lausunut, Vantaan kaupunki on maankäytön suunnittelun näkökulmasta tehnyt seuraavan muistutuksen.

Määräyksen ehdoton kiello väylien rakentamiseen on ristiriidassa Vantaan kaupungin maankäytön kehittämisvelvoitteiden kanssa. Pohjavesialueen suojelusuunnitelma ei myöskään sisällä tällaista suositusta. Muistutukseen liitetystä kartasta ilmenee lähisuoja-vyöhykkeen suhde Vantaan yleiskaavan 1992 aluevarauksiin. Yleis-kaava on kaupunginvaltuuston hyväksymä 14.9.1992.

Yleiskaavassa on varaus radan rakentamiselle Helsingistä itään (ns. HELI-rata), metron jatkamiselle Hakunilaan ja tieyhteydelle Jakomä-estä itään. Näille varauksille ei ole vaihtoehtoista reittiä.

Määräys tulee muuttaa ehdottoman kiellon sijasta sellaiseen muo-toon, että väylien rakentamisessa on tehtävä riittävät pohjaveden suojaustoimet.

6) Vantaan kaupungin ympäristövalvontalautakunta on tehnyt seuraavat täsmennykset suoja-aluesuunnitelman lähtötietoihin:

- Vantaan kaupunki on aloittanut 1997 lisätutkimukset Rajaky-län alueella ja pohjavedenkorkeuksista saadaan uutta tietoa, joka tarkentaa kuvaa pohjavesialueen rajauksesta alueen eteläosassa (luku 2).
- Alueella sijaitsee Fazerin vedenottamoiden lisäksi Valio Oy:n Vantaan tehtaiden pohjavedenottamo. Se on merkitty liitekartaan, mutta sitä ei ole käsitelty suunnitelman vedenottamoita koskevassa luvussa (luku 3).

Ehdotettu kaukosuojavyöhykkeen rajausta vastaa tämänhetkistä käsitystä pohjavesialueen rajauksesta. Vantaan ympäristökeskus on 1996 esittänyt Uudenmaan ympäristökeskukselle, että se omassa pohjavesialueiden luokituksessaan muuttaisi rajauksen tämän mukaiseksi. Myös lähisuojavyöhykkeen ja vedenottamoalueiden rajaukset ovat tämänhetkisen pohjavesitietouden perusteella tarkoituksenmukaiset.

Ehdotettuihin suoja-alue määräyksiin tulee tehdä seuraavat muutokset tai täsmennykset:

Kaukosuojavyöhyke, määräys 1: Määräyksen tulee koskea ainoastaan uusia perustettavia laitoksia, ja niidenkään osalta ei ole tarpeen kieltää kaikkien laitoslueellissa mainittujen laitosten perustamista. Osa luetteloissa mainituista laitoksista on sellaisia, että lupavelvollisuus ei johdu haitallisuudesta pohjavedelle vaan kyse on esim. meluhaitasta ja osa on sellaisia, että haitalliset vaikutukset pohjavedelle on mahdollista teknisin ratkaisuin estää. Ne laitosryhmät, joita lainkaan ei sallita perustettavan alueelle, on nimettävä erikseen ja näin onkin ainakin osittain menetelty (vrt. esim määräykset 3, 6-8). Muiden osalta lupamenettelyssä asetetaan sellaiset ehdot ja määräykset, joilla ehkäistään haitallisten aineiden pääsy pohjaveteen (vrt. määräys 21). Sijoituslupavelvollisuutta koskevat nykyisen lainsäädännön kohdat ovat terveydensuojelulain 9-13 § ja terveydensuojeluasetuksen 1-2 §.

- Kaukosuojavyöhyke, määräys 5: Määräys tulee rajoittaa koskemaan ainoastaan kiinteistöjä, joiden on mahdollista liittyä yleiseen viemäriin. Alueella on Hopeatiellä, Mesäläntiellä ja Lemmenkujalla asuinkiinteistöjä, joiden ei ole mahdollista liittyä yleiseen viemäriin, koska sitä ei ole kadulle rakennettu eikä tulla rakentamaan sen vuoksi, että alueita ei ole yleiskaavassa merkitty asuntoalueeksi ts. alueelta on tarkoitus häätää asutus.
- Kaukosuojavyöhyke, määräys 7: Määräys on rajoitettava koskemaan uusia perustettavia laitoksia.
- Kaukosuojavyöhyke, määräys 9: Kielto tulee rajoittaa koskemaan tienpitoon liittyvien pohjavedelle haitallisten aineiden varastointia. Tiesuolan kättöä ei voi liikenneturvallisuuden vuoksi kokonaan kieltää, mutta sen käyttö voidaan rajoittaa mahdollisimman vähäiseksi.
- Kaukosuojavyöhyke, määräys 14: Määräystä tulee täsmentää siten, että toinen lause koskee maanpäällisiä öljysäiliöitä.
- Kaukosuojavyöhyke, määräys 15: Määräystä on täsmennettävä. Määräys on muotoilultaan liian epämääräinen, jotta sitä olisi mahdollista valvoa.

- Kaukosuojavyöhyke, määräys 20: Määräys on selvästi kohdistettava koskemaan ainoastaan uusia yleisiä liikenneväyliä. Paikoitus- ja lastausalueiden osalta määräys tulee kohdistaa koskemaan ainoastaan sellaisia, joissa on runsaasti raskasta liikennettä.
- Kaukosuojavyöhyke, määräys 21: Määräys on tarpeeton. Lupaviranmainen (asiasta riippuen esim. kunnan ympäristölupaviranomainen, Uudemaan ympäristökeskus tai Turvatekniikan keskus) antaa tarvittavat määräykset lupapäätöksessään.
- Lähisuojavyöhyke, määräys 1: Määräys tulee muuttaa muotoon, että uusia liikenneväyliä tehtäessä ne on sijoitettava siten ja rakennettava käyttäen sellaisia teknisiä ratkaisuja, että pohjavedelle aiheutuvat riskit jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Uusien liikenneväylien rakentamisen ehdoton kieltäminen ei ole mahdollista, koska se on selvästi ristiriidassa kaupungin maankäyttösuunnitelmien kanssa.
- Lähisuojavyöhyke, määräys 2: Määräys tulee poistaa. Vaarallisten aineiden kuljetusten rajoittamisesta päättää liikenneministeriö asiaa koskevan asetuksen (632/1966) mukaisesti. Hakija on laittanut asian vireille ja käsittely on kesken.

SELITYS

Hakija on antanut selityksen muistutusten ja lausuntojen johdosta.

1) Helsingin Energian muistutuksen johdosta hakija on ehdottanut kaukosuojavyöhykkeen rajauksen muuttamista. Uuden rajauksen mukaan Kankaretie 6:ssa sijaitseva lämpölaite jää kaukosuojavyöhykkeen ulkopuolelle. Myös Fazerintie 2:ssa oleva Vantaan Energia Oy:ltä vuokrattu liittymiskenttä sijaitsee jo alkuperäisessä suunnitelmassa ehdotetun kaukosuojavyöhykkeen ulkopuolella. Helsingin Energian huomautukset jäävät siten vaille merkitystä.

2) Uudenmaan tiepiirin muistutuksesta hakija on todennut, että tielaitoksen kanssa on jo nyt sopimus tiesuolojen mahdollisimman rajoitetusta käytöstä. Tiesuoloja, öljysoraa tai muuta tienpitoon liittyviä haitallisia aineita ei hakijan tietämän mukaan ole alueelle varastoitu. Määräys 9 ei estä lumenpoistokaluston, päällysteiden, ajoratamerkintäaineiden eikä mm. liikennemerkkien pesuaineiden käyttöä. Tielaitoksen vaatimukset ovat ilmeisesti sopusoinnussa hakemuksessa ehdotettujen kaukosuojavyöhykkeen määräysten kanssa.

3) Uudenmaan ympäristökeskuksen muistutuksesta hakija on lausunut, että tarkoituksena on ollut, että suoja-alueääräykset koskisivat uutta tulevaa toimintaa. Sen vuoksi suunnitelman kohdan 7 ensimmäinen kappale tulisi muuttaa muotoon: "Vesilain säännösten lisäksi suoja-alueella on, ellei vesioikeus toisin määrää, tulevan toiminnan osalta noudatettava seuraavia määräyksiä:".

Hakija on hyväksynyt ympäristökeskuksen ehdotuksen siitä, että kaukosuojavyöhykkeen määräykset koskisivat myös lähisuojavyöhykkeitä. Suunnitelman lähisuojavyöhykettä koskeva kohta (s. 9) tulisi muuttaa muotoon: "Lähisuojavyöhykkeellä on kaukosuojavyöhykkeen määräysten lisäksi noudatettava seuraavia määräyksiä:".

Määräyksen 1 osalta tarkennetut viittaukset terveydensuojeluasetukseen ovat aiheellisia. Hakijan ehdottamat määräykset 3, 6, 12, 13, 14 ja 18 voidaan jättää sillensä, koska se on luottavuuden kannalta yksinkertaisinta.

4) Ilse Ackermannin ym. omistama alue on jo nykyisten suojelemääräysten koskema eikä toimintaa esitetä rajoitettavaksi enempää, kuin pohjavesiesiintymän välttämätön suojaaminen vaatii. Muistutus on siten perusteeton.

5) Vantaan kaupungin vaatimusta siitä, että lähisuojavyöhykkeen määräys 1 tulisi muuttaa ehdottoman kiellon sijasta muotoon, että mahdollisten väylien rakentamisessa on tehtävä riittävät pohjaveden suojaustoimet, hakija ei ole selityksessään hyväksynyt.

6) Vantaan kaupungin ympäristökeskuksen muistuksesta hakija on mm. lausunut, että määräys 5 koskee tulevaa toimintaa, joten se tulisi muuttaa muotoon: "Asuin- ja teollisuuskiinteistöjen tulee liittyä kunnalliseen viemäriverkostoon. Nykyisten viemärimättömien kiinteistöjen tulee liittyä yleiseen viemäriin, mikäli se on mahdollista".

Määräyksen 14 on tarkoitettu koskevan manpäällisiä säiliöitä. Määräyksen toinen lause tulee muuttaa muotoon: "Maanpäälliset ölysäiliöt tulee...".

Uudenmaan ympäristökeskus ei ole puuttunut määräyksen 15 muotoiluun, joten hakijan on ollut vaikea nähdä, miksi vaatimus yksityiskohtaisen suunnitelman laatimisesta ja luvan saannista ei täytä täsmällisyyden vaatimuksia.

Hakija on yhtynyt muistutukseen määräyksen 20 kanssa.

LISÄKUULEMINEN

Vesioikeus on vesilain 16 luvun 19 §:n nojalla varannut Anna Österdahlin kuolinpesälle ja Ilse Ackermannille tilaisuuden muistutusten ja vaatimusten tekemiseen hakemuksen johdosta.

Anna Österdahlin kuolinpesä ei ole tehnyt muistutusta.

Ilse Ackermann ja Fritz Ackermann ovat täydentäneet edellä kohdassa 4) olevaa muistutusta. He ovat vastustaneet luvan myöntämistä, koska hakijan tarkoituksena on vain varmistaa ilmaisen pohjaveden saaminen sen sijaan, että se jouduttaisiin ostamaan Vantaan kaupungilta. Laajentamalla nykyistä suoja-aluetta hakija voi myös estää tai vastustaa Vuosaaren sataman rakentamista.

Ackermannit ovat vaatineet täyttä korvauksta, mikäli lupa pohjavedenottamon suoja-alueen muuttamiselle myönnetään.

SELITYS

Hakija on Ackermannien muistutuksesta todennut, että kysymys ei ole Fazerin itsekkäistä pyrkimyksistä, koska oikeus pohjavesien käyttöön on perustettu jo vuona 1975 vesioikeuden päätöksellä. Viranomaisen suorittamilla mittauksilla on todettu pohjavesialueen laajentuneen ja sen myötä on syntynyt tarve suojata tämä alue. Suojauksen tarve on nimenomaan Vantaan kaupungin ja sen asukkaiden etujen mukaista ja yhteistyö on tapahtunut hyvässä yhteisymmärryksessä Vantaan ympäristökeskuksen kanssa.

Hakija on lisäksi todennut, että hankkeella ei ole mitään tekemistä Vuosaaren satamahankkeen kanssa.

YMPÄRISTÖLUPAVIRASTON RATKAISU

Lausunto muistutuksista

1) Helsingin Energian muistutus on huomioitu siten, kuin päätöksestä ilmenee.

2) Tielaitoksen normaalit tienhoitotoimenpiteet ovat suojavyöhykkeellä sallittuja sikäli kuin haitallisia aineita käytetään vain niin vähän kuin on välttämätöntä.

3) Uudenmaan ympäristökeskuksen lausunto on huomioitu siten kuin lupamääräyksistä ilmenee.

4) Ilse Ackermannin omistamalla tilalla ei tällä hetkellä ole toimintoja joita suoja-alueääräykset rajoittaisivat.

5) Vantaan kaupungin muistutus on huomioitu kuten lupamääräyksistä ilmenee ja hylätty enemmälti.

6) Vantaan kaupungin ympäristövalvontalautakunta on tehnyt joukon muutosehdotuksia haettuihin suoja-alueääräyksiin. Ympäristölupavirasto huomioi vaatimukset kuten lupamääräyksistä ilmenee ja hylkää ne enemmälti aiheettomina.

Lisäkuuleminen

Ympäristölupavirasto hylkää Ilse ja Fritz Ackermannin vaatimuksen lupahakemuksen hylkäämisestä, koska pohjaveden puhtauden säilyttäminen on tärkeän tarpeen vaatima.

Pääasiasratkaisu

Ympäristölupavirasto muuttaa Länsi-Suomen vesioikeuden 17.10.1975 antamassa päätöksessä nro 65/1975 olevat suoja-alueet ja niitä koskevat määräykset sellaisiksi kuin jäljempänä tästä päätöksestä ilmenee. Selvyyden vuoksi tähän päätökseen otetaan suoja-alueet ja niitä koskevat määräykset niiltäkin osin, kuin niitä ei ole tällä päätöksellä muutettu.

Tällä äätöksellä ei kuitenkaan muuteta Wiking Hall Oy:n teollisuuskemikaalien kappalevarastoa koskevaa, vesioikeuden 6.7.1990 antamaa päätöstä nro 40/1990/1, jonka korkein hallinto-oikeus on 15.10.1991 antamallaan päätöksellä nro 3632 vahvistanut.

Perustelut Muutokset ovat tarpeen otettavan pohjaveden puhtauden säilyttämiseksi. Muutoksista ei ennalta arvoiden aiheudu kenellekään korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä.

Lainkohta Vesilain 9 luvun 20 §

Suoja-alueeseen osittain tai kokonaan kuuluvat tilat

Vedenottamoalue Fazer I: 92-93-201-1, 92-410-18-00, 92-410-18-00 ja 92-410-18-00.

Fazer II: 92-410-1-67 ja 92-410-13-21.

Fazer IV: 92-403-2-82, 92-410-18-00, 92-410-18-00 ja 92-410-18-00.

Lähisuojavaöhyke 91-429-3-110, 91-429-3-111, 91-429-3-179, 91-429-3-273, 91-429-7-639, 91-429-8-421, 91-429-11-26, 91-429-3-180, 91-429-3-178, 91-429-11-56, 92-93-201-1, 92-410-1-67, 92-410-4-40, 92-410-6-67, 92-410-13-21, 92-410-13-46, 92-410-21-00, 92-93-140-1, 92-403-2-254, 92-93-138-3, 92-403-2-82, 92-403-5-61, 92-410-1-36, 92-410-1-37, 92-410-1-38, 92-410-1-39, 92-410-1-42, 92-410-1-56, 92-410-1-57, 92-410-2-5, 92-410-13-9, 92-410-13-40 ja 92-410-18-00.

Kaukosuojavaöhyke 91-418-7-444, 91-429-3-110, 91-429-3-111, 91-429-3-273, 91-429-7-639, 91-429-8-421, 91-429-8-621, 91-429-11-26, 91-429-11-56, 91-41-223-1, 91-41-223-2, 91-41-222-1, 91-41-218-1, 91-41-212-2, 91-41-216-1, 91-41-216-2, 91-41-196-2, 91-41-196-3, 91-41-215-1, 91-429-8-468, 91-41-P-23, 91-41-P-24, 91-41-P-25, 91-41-197-1, 91-429-3-178, 91-41-217-1, 92-93-201-1, 92-95-114-1, 92-95-115-8, 92-95-118-2, 92-95-119-1, 92-95-120-2, 92-410-7-235, 92-410-7-235, 92-410-12-4, 92-410-12-5, 92-95-119-1, 92-95-110-2, 92-95-110-3, 92-95-113-4, 92-95-113-5, 92-95-P-5, 92-410-4-25, 92-410-7-178, 92-410-7-181, 92-410-7-182, 92-410-7-325, 92-410-4-32, 92-410-6-10, 92-410-6-11, 92-410-6-12, 92-93-201-3, 92-410-1-67, 92-410-4-39, 92-410-6-40, 92-410-6-41, 92-410-13-25, 92-410-13-46, 92-410-16-00, 92-93-33-6, 92-93-33-7, 92-93-140-2, 92-93-140-3, 92-93-140-4, 92-93-140-6, 92-93-140-8, 92-403-2-248, 92-93-137-3, 92-93-137-4, 92-93-138-2, 92-93-139-1, 92-93-139-2, 92-410-1-36, 92-410-13-40, 92-410-18-00, 92-93-140-7, 92-93-151-1, 92-403-2-238, 92-403-2-247, 92-403-2-261, 92-403-2-269, 92-403-2-284, 92-403-5-42, 92-410-13-29, 92-410-13-30, 92-410-13-31, 92-410-13-32, 92-410-13-34, 92-410-13-35, 92-410-13-36, 92-410-13-37, 92-95-108-11, 92-95-108-25, 92-95-108-26, 92-95-109-1, 92-95-109-2, 92-95-109-3, 92-95-110-7, 92-95-110-8, 92-95-111-2, 92-95-111-15, 92-95-111-20, 92-95-111-21, 92-95-113-3, 92-95-P-

2, 92-410-1-54, 92-410-4-23, 92-410-4-39, 92-410-7-176, 92-410-7-183 ja 92-410-12-13.

Suoja-alue määräykset

Suoja-alueella ei saa suorittaa sellaista toimintaa, jonka johdosta veden laatuun haitallisesti vaikuttavaa ainetta voi päästä pohjaveteen tai joka vahingollisella tavalla voi huonontaa ottamosta saatavan veden laatua. Suoja-alueella on, ellei ympäristölupavirasto hakemuksesta toisin määrää, noudatettava seuraavia määräyksiä:

Kaukosuojavyöhyke

1) Suoja-alueelle ei saa ilman Uudenmaan ympäristökeskuksen hyväksymiä suojelutoimenpiteitä sijoittaa sellaisia ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:ssä tarkoitettuja toimintoja, jotka voivat vaikuttaa pohjaveteen haitallisesti.

2) Alueella on kielletty valtioneuvoston päätöksessä 364/94 lueteltujen myrkyllisten aineiden käsittely ja varastointi siten, että niitä voi päästä maaperään haitallisia määriä. Helposti haihtuvia myrkyllisiä aineita voi päästä maaperään myös ilman kautta, mikä on huomioitava näiden käsittelyssä.

3) Alueelle ei saa perustaa kaatopaikkaa eikä haudata eläinraatoja. Alueelle ei saa myöskään rakentaa jätevedenpuhdistamoita, huoltoasemaa, nestemäisten polttoöljyjen jakelupaikkaa eikä ampumaraataa.

4) Alueella on kielletty uusien toimintojen osalta myrkyllisten kasviensuojeluaineiden, tuhoeläin- ja vesakkomyrkkujen käyttö ja varastointi sekä lannoitteiden tai muiden vastaavien pohjaveden liikaantumisriskiä lisäävien aineiden liiallinen käyttö ja varastointi.

5) Asuin- ja teollisuuskiinteistöjen tulee liittyä kunnalliseen viemäri-verkostoon tai johtaa jätevetensä suljettuun säiliöön.

6) Alueella on kielletty rakentamiseen liittyvät, pohjavettä vaarantavat laitokset, kuten öljysora- ja asfalttiasemat.

7) Alueelle ei saa perustaa murskausasemia, jos ne käyttävät nestemäisiä polttoaineita. Sähkökäyttöisiä murskausasemia voidaan pohjavesialueelle sijoittaa, jos niitä ei kohtuullisin kustannuksin voida sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle.

8) Alueella on kielletty tiesuolujen, öljysoran tai muiden tienpitoon liittyvien haitallisten aineiden varastointi sekä tiesuolujen tai muiden pohjavedelle haitallisten aineiden käyttö suojaamattomilla tieosuuksilla. Tiesuoloja ja haitallisia aineita saa käyttää vain niin vähän kuin on välttämätöntä.

9) Alueella on kielletty suolan ja muiden pohjavedelle haitallisten aineiden käyttö pölynsidontaan.

10) Alueelle ei saa perustaa hautausmaata.

11) Alueella on kielletty väliaikaiset suojaamattomat öljysäiliöt. Rakennettavat tai uusittavat öljy- ja polttoainesäiliöt on omistajan kustannuksella sijoitettava rakennuksen sisällä olevaan öljysäiliötilaan tai maan päälle suoja-altaaseen. Öljysäiliötilan tai suoja-altaan on tällöin pystyttävä keräämään ja pidättämään suurin tilassa olevaa säiliötä vastaava öljymäärä ja valuma-altaan oltava muuten viranomaisen antamien ohjeiden mukainen.

12) Alueella on kielletty maa-ainesten otto ilman yksityiskohtaista suunnitelmaa ja lupaa.

13) Alueella on kielletty ojien tai muu maankaivu, mistä voi aiheutua pohjaveden likaantumisvaaraa, pohjaveden haitallista purkautumista, pohjaveden määrän vähentymistä tai pohjavettä likaavaa pintaveden imeytymistä maaperään.

14) Alueella on kielletty moottorikäyttöisille ajoneuvoille tarkoitetun kilpailu- tai harjoitteluradan rakentaminen.

15) Alueelle ei saa rakentaa uusia yleisiä liikenneväyliä tai paikoitus-alueita, ellei niiden luiskiin rakenneta sen hetkisen tietämyksen mukaan pohjavedelle varmimmin suojan antavia suojauksia. Liikenneväylien sivuojat on ohjattava pohjavesialueen ulkopuolelle ja varustettava öljynerotuskaivoin. Paikoitusalueet on asfaltoitava ja sadevedet ohjattava öljynerottimen kautta viemäriin tai pohjavesialueen ulkopuolelle.

16) Alueella on kielletty golfkenttien rakentaminen.

17) Rakennusten kellaritilat ja muut vastaavat rakenteet, mikäli ne ulotetaan pohjaveden pinnan alapuolelle, on tehtävä vesitiiviiksi.

18) Alueen tasauksiin ja täyttöihin saa käyttää vain puhtaita kivennäismaalajeja.

19) Luvan saajalla on oikeus asentaa omalla kustannuksellaan suoja-alueelle tarpeellisiksi katsomiinsa paikkoihin havaintoputkia ja ottaa niistä vesinäytteitä vedenlaadun seurantaan varten.

Lähisuojavaoähyke

20) Alueella on noudatettava edellä kohdissa 1-19 annettuja määräyksiä, ellei jäljempänä muuta ilmene.

21) Fazerintien ja Kuusisillan kautta ei sallita vaarallisten aineiden luokituksessa esitettyjen luokkien 1A-8 mukaisten aineiden läpikuljetusta.

Vedenottamoalueet

22) Alueelle saa rakentaa vain vedenottamiseen ja käsittelemiseen tarvittavat rakennukset ja laitteet.

23) Pohjaveden käsittelemiseen tarkoitettujen kemikaalien ja muiden hoitoaineiden säilytyksen on tapahduttava tarkoitusta varten suunnitelluissa suojatuissa tiloissa niin, etteivät edellä mainitut aineet pääse maaperään.

Muut määräykset

24) Luvan saajan, Oy Karl Fazer Ab:n, on tarkoituksenmukaisella tavalla merkittävä suoja-alueen ja suojavyöhykkeiden rajat maastoon ja pidettävä merkit kunnossa.

25) Luvan saajan tulee tiedottaa asianomaisille maanomistajille ja tienpitäjille kirjallisesti suoja-alueen ja suojavyöhykkeen rajoista sekä suoja-alueen määräyksistä kahden kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

26) Luvan saajan on tarkkailtava pohjaveden pinnan korkeutta ja pohjaveden laatua suoja-alueella Uudenmaan ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla.

Päätöksen täytäntöönpano

Tätä päätöstä on suoja-alueen käyttöä koskevien rajoituksen osalta vesilain 9 luvun 19 §:n 3 momentin nojalla noudatettava, vaikka siihen haettaisiin muutosta.

Tämän päätöksen saatua lainvoiman ympäristölupavirasto lähettää vesilain 21 luvun 8 §:n 1 momentin ja vesiasetuksen 84 §:n nojalla jäljennöksen päätöksestä ja pohjavedenottamon suoja-alueen kartasta Uudenmaan maanmittaustoimistolle.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Valitusaika päättyy 5.9.2000

Valitusosoitus on liitteenä.

MERJA AHTI
Merja Ahti

ULLA KUUSINIEMI
Ulla Kuusiniemi

JÄLJENNÖKSEN OIKEAKSI TODISTAA:
Paikka ja aika kuin edellä

Esittelijä

Ulla Kuusiniemi

Päätöksen tekemiseen ovat osallistuneet ympäristöneuvokset Merja Ahti, Lauri Helenius ja Tapio Kovanen. Asian on esitellyt ympäristöneuvos Lauri Helenius
MA/si

**VAASAN
HALLINTO-OIKEUS**

Kalarannanpuisto
Rantakatu, PL 204
65101 VAASA

p. (06) 328 2111

f. (06) 328 2760

s-posti vaasa.hao@om.fi

PÄÄTÖS

Antopäivä
4.5.2001

TIEDOKSI
TILL KÄNNEDOM

Numero
01/0064/2

Diaarinumero
01540/00/8150

70 0192V0018-321

Uudenmaan ympäristökeskus Nylands Miljöcentral	
Saap Ant	08-05-2001 RN
AL, YN, YS	

HV Herkman

ASIA

Pohjavedenottamoiden suoja-alueen rajojen sekä suoja-alueääräysten muuttaminen, hakemusasia, Vantaa

LUVAN- JA MUUTOKSENHAKIJA

Oy Karl Fazer Ab, Helsinki

PÄÄTÖS, JOHON ON HAETTU MUUTOSTA

Viranomainen

Länsi-Suomen ympäristölupavirasto

Päivämäärä

7.7.2000

nro 53/2000/1

Ympäristölupavirasto on muuttanut Länsi-Suomen vesioikeuden 17.10.1975 antamassa päätöksessä nro 65/1975 olevat suoja-alueet ja niitä koskevat määräykset sellaisiksi kuin valituksen alaisesta päätöksestä ilmenee. Päätökseen on otettu selvyiden vuoksi suoja-alueet ja niitä koskevat määräykset niiltäkin osin, kuin niitä ei ole nyt muutettu. Wiking Hall Oy:n teollisuuskemikaalien kappalevarastoa koskevaa, vesioikeuden 6.7.1990 antamaa päätöstä nro 40/1990/1, jonka korkein hallinto-oikeus on 15.10.1991 antamallaan päätöksellä nro 3632 vahvistanut, ei kuitenkaan ole muutettu.

Suoja-alueääräysten mukaan suoja-alueella ei saa suorittaa sellaista toimintaa, jonka johdosta veden laatuun haitallisesti vaikuttava ainetta voi päästä pohjaveteen tai joka vahingollisella tavalla voi huonontaa ottamosta saatavan veden laatua. Suoja-alueella on, ellei ympäristölupavirasto hakemuksesta toisin määrää, noudatettava päätöksessä mainittuja määräyksiä.

Suoja-alueääräyksen 1) mukaan suoja-alueelle ei saa ilman Uudenmaan ympäristökeskuksen hyväksymiä suojelutoimenpiteitä sijoittaa sellaisia ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:ssä tarkoitettuja toimintoja, jotka voivat vaikuttaa pohjaveteen haitallisesti.

VAATIMUKSET HALLINTO-OIKEUDESSA

Oy Karl Fazer Ab on vaatinut suoja-alueääräyksen 1) muuttamista siten, että suoja-alueelle ei saa sijoittaa ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:ssä mainittuja toimintoja.

Lähisuojavyöhykettä koskeviin määräyksiin on lisättävä määräys, jonka mukaan alueelle ei saa rakentaa uusia yleiselle liikenteelle tarkoitettuja liikenneväyliä. Jos ympäristölupaviraston päätöstä ei ole mahdollista muuttaa vaaditulla tavalla, päätös on kumottava ja asia on otettava uudelleen käsiteltäväksi.

ASIAN KÄSITTELY HALLINTO-OIKEUDESSA

Uudenmaan ympäristökeskus ja Helsingin Energia ovat vastanneet muutoksenhakemukseen.

Hallinto-oikeus on varannut Vantaan kaupungille erikseen tilaisuuden vastata muutoksenhakemukseen. Vantaan kaupunki ei ole toimittanut hallinto-oikeudelle vastinetta.

HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU

Suoja-alueääräystä 1) pohjaveteen haitallisesti vaikuttavien toimintojen sijoittamisesta alueelle muutetaan ja lisätään uusi lähisuojavyöhykettä koskeva määräys 22 a) yleisten liikenneväylien rakentamisesta. Mainitut määräykset kuuluvat seuraavasti:

“1) Suoja-alueelle ei saa sijoittaa ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:ssä mainittuja toimintoja.

=====

22 a) Alueelle ei saa rakentaa uusia yleiselle liikenteelle tarkoitettuja liikenneväyliä.”

Perustelut

Muutos ja lisäys ovat tarpeen otettavan pohjaveden puhtauden säilyttämiseksi. Hallinto-oikeus toteaa uuden suoja-alueääräyksen osalta lisäksi, että Vantaan kaupunki on muistutuksessaan silloiselle vesioikeudelle vastustanut lähisuojavyöhykkeelle esitettyä kaupungin maankäytön kehittämistavoitteiden kanssa ristiriidassa olevaa ehdotonta kieltoa uusien liikenneväylien rakentamisesta. Vantaan kaupungin on katsottava hallinto-oikeudessa hyväksyneen kiellon. Tämän vuoksi harkittaessa suoja-alueen rajojen ja määräysten muuttamista ei ole ollut enää tarpeen ottaa huomioon kaupunginvaltuuston hyväksymän yleiskaavan yleisiä liikenneväyliä koskevia aluevarauksia.

Sovelletut oikeusohjeet

Vesilain 9 luvun 19 §:n 1 momentti ja 20 §

MUUTOKSENHAKU

Vesilain 17 luvun 4 §:n 2 momentin (laissa 30.4.1987/467) mukaan tähän päätökseen ei saa hakea muutosta varsinaisin muutoksenhakekeinoin paitsi milloin korkein hallinto-oikeus oheisessa valitusosoituksessa selostetuilla edellytyksillä antaa valitusluvan.

Valitusosoituksessa tarkoitettu määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen päättyy 3.7.2001.

Hallinto-oikeuden päätös voidaan muutoksenhausta huolimatta panna täytäntöön niin kuin lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta on säädetty.

Päätöksen tekemiseen ovat ottaneet osaa lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Anders Boucht ja Reijo Hellman, tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Simo Naakka sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Pirjo-Liisa Nurmela.

Esittelijä
hallinto-oikeussihteeri

Reko Vuotila